

INTERNATIONAL WEEKLY

№ 8

01.05.2019 – 15.05.2019

Foreign
Policy
Research
Institute

Friedrich Naumann
STIFTUNG **FÜR DIE FREIHEIT**

ЗМІСТ

Україна – Європейський Союз	3
АНАЛІЗ ТЕМИ ТИЖНЯ	3
<i>Неформальний саміт в Сібіу підтвердив європейську єдність.....</i>	<i>3</i>
Інші події в ЄС	6
Зовнішня політика	11
АНАЛІЗ ТЕМИ ТИЖНЯ	11
<i>Указ Путіна про спрощення видачі російських паспортів українцям закріплює реальну воєнну окупацію територій Донбасу російськими військами і кидає виклик Володимиру Зеленському</i>	<i>11</i>
Двосторонні відносини.....	15
ТУРЕЧЧИНА.....	15
ЄС	15
НОРВЕГІЯ.....	16
КАНАДА.....	16
ЯПОНІЯ	17
НАТО.....	17
РЕСПУБЛІКА СЕНЕГАЛ	18
РЕСПУБЛІКА КЕНІЯ.....	18
Опір російській гібридній війні	19
АНАЛІЗ ТЕМИ ТИЖНЯ	19
<i>Чи допоможе Міжнародний трибунал ООН з морського права вирішити справу стосовно українських військовополонених?</i>	<i>19</i>

Україна – Європейський союз

АНАЛІЗ ТЕМИ ТИЖНЯ

Неформальний саміт в Сібіу підтвердив європейську єдність

У Румунії 9 травня пройшов Неформальний саміт глав Європейського Союзу, на якому його лідери обговорили майбутнє європейського вектору розвитку ЄС на наступні 5 років. За підсумками цього саміту вже в червні Рада ЄС затвердить стратегію, в рамках якої буде визначено бачення внутрішньої і зовнішньої політики Євросоюзу. Через три роки після саміту в Братиславі - де європейські політики визначили головними викликами міграційну кризу, тероризм і конфлікти на кордоні з ЄС - глави європейських держав зібралися в Румунії в центрі Трансільванії в місті Сібіу на неформальний саміт глав ЄС під девізом «Майбутнє Європи».

Завдання цієї зустрічі - узгодити дорожню карту зовнішньої і внутрішньої політики Євросоюзу, а також обговорити стратегію, яку затвердять на наступному саміті в червні. Саміт в Сібіу проходив за участю лідерів європейських держав - Ангели Меркель, Еммануелем Макрона, а також топ-чиновників ЄС: президента Ради ЄС Дональда Туска, президента Європейської комісії Жана-Клода Юнкера, президента Європарламенту Антоніо Тайянь, представника ЄС із зовнішньої політики і політики безпеки Федеріки Моггеріні.

За підсумками саміту було прийнято **Декларацію Сібіу**. Документ включає 10 пунктів, в якому йдеться про прихильність принципам єдиної Європи, намір приймати єдині спільні рішення, захищати європейський спосіб життя, демократію та верховенство права, нести справедливість і ставити людей вище політики і амбіцій. В Декларації також міститься намір захищати своїх громадян, зберегти Європу для майбутніх поколінь і залишатися відповідальним глобальним лідером. «Сьогоднішня дискусія ознаменувалася тим, що ми здатні разом створювати майбутнє Європейського Союзу. Ми прийняли резолюцію про просування ідей демократії, розвитку та світу. Проект цієї резолюції важливий, як для внутрішньої політики, так і для наших зовнішніх сусідів. Я радий, що сьогодні з Румунії виходить цей унікальний позитивний сигнал від країн-членів і європейських інституцій про консолідацію Європи на основі наших цінностей. Ми прийняли політичну декларацію, яка залишиться в історії ЄС. Це підтвердження нашої готовності розвивати разом європейський вектор», - сказав президент Румунії Клаус Йоханніс¹.

Передбачається, що Декларація Сібіу стане початком глибшої співпраці в ЄС: на рівні країн-членів, на регіональному рівні і в частині міжнародної

¹ https://ukr.lb.ua/world/2019/05/10/426474_samit_ies_rumunii_yake_maybutnie.html

політики. Йоханніс впевнений, що європейські країни готові продовжувати розвивати європейський проект. Крім того, одним з пунктів Декларації була обіцянка про відповідальне лідерство ЄС перед обличчям нових викликів. «Ми будемо продовжувати працювати з нашими партнерами в світі, щоб підтримувати і розвивати заснований на правилах міжнародний порядок, максимально використовувати нові торговельні можливості і спільно вирішувати глобальні проблеми, такі як збереження навколишнього середовища і боротьба зі зміною клімату», - сказано в документі².

Президент Ради ЄС Дональд Туск зазначив, що в ході обговорень кожен з європейських лідерів висловив готовність нести відповідальність за весь європейський простір. За підсумками саміту в Сібіу в червні Рада ЄС ухвалить нову стратегічну порядку на період 2019-2024 років. «Результати дискусії будуть видні в червні, коли Рада ЄС затвердить пріоритети Євросоюзу на наступні п'ять років. Лідери продемонстрували, що вони готові брати на себе відповідальність не тільки за свою країну, але і перед викликами, з якими стикається вся Європа», - зазначив Туск. Таким чином, декларація неформального саміту стане свого роду проектом стратегії ЄС на наступні 5 років.³

Румунський експерт Анджела Грамада, президент ESGA вважає, що цією декларацією ЄС демонструє, що не обмежує можливості третіх країн для євроінтеграції, проте **сам ЄС не буде вживати жодних заходів для зближення з кандидатами на вступ до Європейського Союзу**. «У тексті не так багато амбіцій. Це - свого роду «список справ» для європейських лідерів, для осіб, які приймають рішення. Друге - зовнішня політика: роль, яку повинен взяти на себе ЄС, і можливості, які він повинен просувати як глобальний учасник. Мені б дуже хотілося, щоб ця заява стала ознакою емоційної зрілості і зрілості рішень з боку сторін, що підписали тверді, а не декларативні зобов'язання щодо зовнішньополітичних дій або торговельних партнерств, які показати єдність за межами Європейського Союзу», - сказала Анджела Грамада⁴. Експерт додала, що Україні потрібно просувати внутрішні зміни для того, щоб домогтися результатів на зовнішній арені.

У Декларації прямо говориться, що Європейський Союз визнає європейську перспективу для інших європейських держав, але при цьому не уточняється термін для тих державних суб'єктів, які бажають стати членами ЄС. Це означає, що **ЄС не буде робити жодних дій в найближчому майбутньому, спрямованих на наближення України до членства в Євросоюзі**. Київ повинен зрозуміти наступне: **європейська інтеграція України залежить від того, наскільки вона хоче, щоб ця європейська перспектива стала реальністю**. «Ви не можете постукати в двері Європейського Союзу, не будучи підготовленим, або не прийнявши механізми, на яких діє ЄС. Ви можете змусити Європейський Союз змінити «визнання перспективи» на «надання статусу члена» тільки за допомогою внутрішніх, скоординованих і відповідальних дій відповідно до європейських принципів та цінностей », - пояснила експерт⁵.

В Україні погоджуються, з тим, що наступні 5 років Україна може відійти від уваги Європейського Союзу. Однак, як підкреслив, український політолог Євген Магда, політика ЄС проясниться після виборів до Європейського парламенту. «Політика буде залежати не від цього саміту, а від виборів до Європарламенту, де все-таки, євроскептики свої позиції посилять, тому потрібно бути реалістами і розуміти, що наступні 5 років для України навряд чи будуть тріумфом на європейському напрямку. При цьому потрібно розуміти, що ми можемо досягти

² Там само.

³ Там само.

⁴ Там само.

⁵ Там само.

бажаного, просунутися ближче до ЄС, тільки виконуючи Угоду про асоціацію, тобто, - те домашнє завдання, яке стоїть перед Україною. Це означає, що нам не потрібно виступати з позиції жебрака на міжнародній арені, а потрібно ставити перед собою амбітні, але реалістичні завдання і показувати, перш за все, свої сильні сторони », - вважає Магда.⁶

Саміт в Сібіу продемонстрував, що ЄС не залишається байдужим до свого майбутнього і прагне більшої уваги до проведення виборів у Європейський парламент. **Головним підсумком неформальної зустрічі стала Декларація Сібіу, яка засвідчила прагнення продемонструвати безперечну єдність Європи на тлі «Брекситу».**

⁶ Там само.

Інші події в ЄС

ЄС і Греція засудили рішення Анкари щодо бурових робіт біля берегів Кіпру

04.05.2019

ЄС і Греція засудили рішення Туреччини провести бурові роботи у винятковій економічній зоні Кіпру і закликали Анкару припинити незаконну діяльність у східному Середземномор'ї.

Про це повідомляє "Європейська правда" з посиланням на заяви європейської зовнішньополітичної служби і МЗС Греції.

"Ми висловлюємо серйозну стурбованість у зв'язку з оголошеним Туреччиною наміром здійснювати бурову діяльність у виключній економічній зоні Кіпру. Ми настійно закликаємо Туреччину проявляти стриманість, поважати суверенні права Кіпру в його виключній економічній зоні та утримуватися від будь-яких таких незаконних дій, на які Європейський Союз відреагує належним чином і в повній солідарності з Кіпром" - наголосила високий представник ЄС з питань зовнішньої політики і безпеки Федеріка Могеріні.

Туреччина у п'ятницю вранці направила буровий корабель "Фатіх" з трьома суднами підтримки та фрегатом зі свого південного порту Анталія в напрямку морської зони в 60 кілометрах від західного прибережного міста Пафос в межах континентального шельфу Кіпру в порушення суверенних прав острівної держави.

Згідно з навігаційним повідомленням, виданим Анкарою, "Фатіх" буде проводити розвідувальні роботи на північний захід від району, де, за даними Афін і Нікосії, зустрічаються континентальні шельфи Греції та Кіпру.

Проте в п'ятницю залишалось незрозумілим, чи почне "Фатіх" операції в цьому конкретному районі або десь поблизу.

"Ми засуджуємо рішення Туреччини провести незаконне буріння у виключній економічній зоні Республіки Кіпр" - заявили в МЗС Греції.

У відомстві закликали Анкару негайно припинити незаконну діяльність, поважати невід'ємні права суверенного Кіпру, утримуватися від подальших дій, що підривають стабільність в регіоні, і відновити переговори про справедливе і життєздатне вирішення кіпрської проблеми.

Європейська правда

ЄС закликав припинити ракетні обстріли Ізраїлю з сектора Гази

05.05.2019

Ізраїльські сили оборони завдали серію ударів по сектору Гази з суші і повітря, після того, як в напрямку Ізраїлю було випущено близько 250 ракет.

Про це пише The Times of Israel.

Армія заявила, що десятки снарядів з сектора Гази були перехоплені системою ПРО "Залізний купол". В результаті обстрілу, як повідомляється, постраждали щонайменше 3 людини.

Після цього збройні сили Ізраїлю заявили, що завдали ударів по більш ніж 100 цілям в секторі Гази, що належать руху ХАМАС.

За повідомленням військових, були атаковані кілька з'єднань ХАМАС в місті Газа, які використовувалися для навчань і виробництва зброї.

Одне з них нібито використовувалася військово-морськими силами організації. Крім того під удар потрапили кілька з'єднань Ісламського джихаду на території Сектора і ряд ракетних установок на аванпостах уздовж кордону.

В результаті загинули 2 чоловіків, які, як повідомлялося, були операторами ракетних установок.

Також, як заявляє турецьке інформаційне агентство Anadolu в результаті ізраїльських ударів постраждала будівля, в якій знаходився їхній офіс. Туреччина назвала це "злочином проти людства".

Європейський Союз закликав негайно припинити ракетні удари по Ізраїлю з боку сектора Газа.

"Ракетний вогонь з Гази в бік Ізраїлю повинен бути негайно припинений. Терміново необхідна деескалація цієї небезпечної ситуації для забезпечення захисту життя мирних жителів. Ізраїльтяни і палестинці мають право жити в мирі, безпеці та гідності. Тільки політичне рішення може покласти край насильству", - йдеться в заяві спікера зовнішньополітичної служби ЄС Майї Косьянчич.

Українська правда

Франція хоче, щоб РФ лишилася членом Ради Європи

06.05.2019

Президент Франції Еммануель Макрон висловив сподівання, що Росія залишиться членом Ради Європи попри розбіжності з іншими членами.

Про це він заявив під час зустрічі з генсеком Ради Європи Турбйорном Ягландом, повідомляє "Європейська правда" з посиланням на Le Figaro.

"Я сподіваюся, Росія залишиться членом Ради Європи", - сказав Макрон.

Франція у середині травня розпочне головування у Раді Європи.

Як повідомлялося, генеральний секретар Ради Європи Турбйорн Ягланд вважає, що існують хороші шанси для вирішення конфлікту з Москвою, що дозволить уникнути можливого виходу Росії зі складу організації.

ПАРЄ позбавила російську делегацію права голосу у зв'язку з анексією Криму, а РФ у відповідь перестала брати участь у сесіях Асамблеї.

У червні 2017 року Росія перестала сплачувати свій внесок та обіцяє відновити його, коли "ПАРЄ усуне загрозу подальшої дискримінації національних делегацій".

Торік генеральний секретар Ради Європи Турбйорн Ягланд заявив, якщо Росія не відновить платежі у бюджет Ради Європи у 2019 році, її участь в статутних органах буде припинена.

Минулого року Лавров заявив, що Росія сама вийде з Ради Європи, якщо постане питання про її виключення.

Європейська правда

Європа готова відновити санкції, якщо Іран порушить ядерну угоду - ЗМІ

07.05.2019

Європа може знову ввести санкції проти Ірану, якщо Тегеран відмовиться навіть від частини ядерної угоди 2015 року.

Про це повідомляє Reuters з посиланням на джерела в адміністрації президента Франції.

Іранське державне інформаційне агентство IRIB в понеділок повідомило, що Тегеран відновить частину своєї призупиненої ядерної програми у відповідь на вихід США з ядерної угоди, але додало, що Тегеран не планує повністю виходити з угоди. Президент Ірану повинен виступити в середу з відповідною заявою.

"Ми не хочемо, щоб Тегеран завтра оголосив про дії, які порушували б ядерну угоду, тому що в цьому випадку ми, європейці, були б зобов'язані повторно ввести санкції відповідно до умов угоди. Ми не хочемо цього і сподіваємося, що іранці не приймуть це рішення", - сказав співрозмовник агентства.

Франція, Німеччина і Великобританія підписали угоду, яка зняла санкції проти Тегерана в обмін на обмеження на атомну діяльність Ірану.

Країни неодноразово попереджали Іран про необхідність дотримуватися всіх аспектів угоди і, що найбільш важливо, елементів, пов'язаних з ядерною діяльністю.

"Ми відправили повідомлення в Тегеран, щоб сказати, що ми сповнені рішучості виконати угоду, що ми дійсно хочемо, щоб вони залишалися в цій угоді, хоча ми взяли до уваги складність ситуації і передали ті ж повідомлення нашим американським союзникам", - сказало джерело.

"Завтра, залежно від того, що міститься в заяві Тегерана, на даному етапі ми очікуємо, що це буде колективна європейська реакція, але, оскільки ми ще не знаємо точно, що буде в ній ми готуємося до різних ситуацій", - додав він.

Європейська правда

ЄС і Рада Європи запустили другий етап програми із розвитку демократії для країн СхП

07.05.2019

У Брюсселі сьогодні стартував другий етап спільної програми Ради Європи та Європейського Союзу "Партнерство для ефективного управління" для країн Східного партнерства.

Про це "Європейській правді" повідомили в прес-службі Ради Європи.

"Європейський Союз і Рада Європи продовжують програму "Партнерство для ефективного управління", щоб сприяти зміцненню прав людини, демократії та верховенства закону в Вірменії, Азербайджані, Білорусі, Грузії, Республіці Молдова та Україні", - йдеться в повідомленні.

На другому етапі програми в Україні основна увага буде приділятися посиленню заходів по боротьбі з відмиванням грошей і фінансуванням тероризму.

Бюджет другого етапу програми становить 17,5 млн. євро в період з 2019 по 2021 рік. ЄС надасть 80% фінансування, а Рада Європи здійснить відповідні заходи і профінансує решту 20%.

Програма спрямована на те, щоб допомогти країнам "Східного партнерства" наблизитися до європейських стандартів в галузі прав людини, демократії та верховенства закону. Всі залучені країни, крім Білорусі, також є членами Ради Європи.

Перший етап програми, який включав 50 різних ініціатив, проходив з 2015 по 2018 рік.

Європейська правда

Британія візьме участь у виборах в Європарламент попри Brexit

08.05.2019

Велика Британія візьме участь у виборах до Європарламенту, так як місцеві депутати не встигнуть ратифікувати угоду про вихід країни зі складу Євросоюзу

Про це повідомляє ВВС.

Голосування призначене на 23 травня, але прем'єр-міністр Тереза Мей заявляла, що Британії не доведеться брати участь, якщо депутати затвердять угоду про Brexit.

Але сьогодні міністр у справах уряду Девід Лідінгтон заявив, що, на жаль, "не вдасться завершити цей процес" до дати, коли Велика Британія зобов'язана взяти участь у виборах.

"Ми подвоїмо наші зусилля...щоб переконатися, що відстрочка після цього буде якомога коротшою. В ідеалі ми хотіли б опинитися в ситуації, коли ці члени Європарламенту ніколи не займуть свої місця в Європейському парламенті", - сказав Лідінгтон, маючи на увазі британських євродепутатів.

Еспресо

ЄС критикує рішення повторно провести вибори в Стамбулі, на яких переміг опозиціонер

08.05.2019

Європейський союз критикує рішення турецької влади провести повторні вибори мера Стамбула, на яких несподівано переміг опозиціонер.

Верховний представник ЄС із закордонних справ Федеріка Могеріні 7 травня закликала турецьку владу «невідкладно» пояснити своє рішення. Вона зазначила, що «забезпечення вільного, чесного та прозорого виборчого процесу є важливим для будь-якої демократії».

Німеччина назвала рішення турецької влади «незрозумілим», а Франція закликала показати «повагу до демократичних принципів».

Державний департамент США прямо не критикував рішення, однак зазначив, що «здорово демократія» із прозорими виборами є в інтересах самої Туреччини.

Владна Партія справедливості та розвитку оскаржила перемогу кандидата від опозиційної Народно-республіканської партії Екрема Імамоглу, заявивши про «порушення та корупцію».

6 травня Вища виборча комісія Туреччини вирішила скасувати результати виборів мера Стамбула і провести повторне голосування 23 червня, що викликало протести в найбільшому турецькому місті.

Муніципальні вибори в Туреччині відбулися 31 березня. У них взяли участь близько 57 мільйонів громадян. На виборах мера Стамбула Екрем Імамоглу на кілька тисяч голосів обійшов кандидата від владної партії Біналі Йилдирима. У столиці Туреччини Анкарі кандидат від опозиції Мансур Яваш набрав понад 50% голосів. За представника Партії справедливості і розвитку Мехмета Озхасеки проголосували трохи більш як 47% виборців.

Радіо Свобода

Сейм Латвії визнав депортацію кримських татар у 1944 році геноцидом

10.05.2019

Сейм Латвії ухвалив заяву, присвячену 75-й річниці депортації кримських татар і на підтримку політики невизнання анексії українського півострова Криму Росією. У повідомленні, опублікованому прес-службою парламенту у четвер, 9 травня, з посиланням на численні історичні джерела зазначається, що радянська влада проводила цілеспрямований геноцид щодо багатьох народів і етнічних груп як в Радянському Союзі, так і на окупованих ним територіях.

Це стосується і кримських татар як етнічної групи: метою влади було знищення її культурної та соціальної спадщини, а також вигнання кримських татар з їхньої історичної батьківщини, наголошується в документі.

У заяві парламенту країни також наголошується, що Росія п'ять років тому незаконно анексувала Крим, і засуджується російська політика постійного пригноблення і насильства щодо кримських татар. "Неймовірно, що кримські татари вже вдруге протягом 75 років піддаються насильству, переслідуванням і

змушені залишати свою батьківщину", - заявив голова парламентського комітету у закордонних справах Ріхардс Колс.

Він також зазначив, що ті кримські татари, які відмовляються прийняти російське громадянство і не визнають незаконну анексію Криму, зазнають дискримінації. Їм заборонено допуск до освіти, медичних послуг, заборонено використовувати рідну мову, підтримувати традиції і культуру.

Сейм Латвії закликав міжнародну спільноту стежити за сьогоднішніми подіями в Криму. "Ми усвідомлюємо всю серйозність цієї заяви, але використовуємо правильні слова - депортація і широкомасштабний терор проти кримських татар, що відбувся 75 років тому, сьогодні слід вважати геноцидом радянської влади", - заявив Колс.

Deutsche Welle

У Литві проходять президентські вибори і два референдуми

12.05.2019

У Литві в неділю відбуваються президентські вибори, на яких литовці обирають наступника чинної глави держави Далі Грибаускайте.

Про це повідомляє "Європейська правда".

Популярна Даля Грибаускайте після двох президентських термінів не в праві висувати свою кандидатуру.

За крісло глави держави борються 9 кандидатів, найбільше шансів на перемогу мають троє – колишня міністр фінансів та кандидатка від консерваторів Інгрида Шимоніте, банкір і незалежний кандидат Гітанас Науседа та висуванець Партії зелених та селян, чинний прем'єр-міністр Саулюс Скверняліс.

Троє лідерів перегонів декларують практично однаковий чіткий проєвропейський зовнішньополітичний курс і анонсують продовження дружнього до України курсу та виступають за надання Україні членства в ЄС та НАТО.

Також у цей день у Литві відбуваються два референдуми - про розширення подвійного громадянства і скорочення кількості парламентаріїв у литовському Сеймі зі 141 до 121.

Голосування на виборчих дільницях відбувається з 7 до 20 годин вечора. У списках виборців зареєстровані майже 2,5 млн громадян.

Європейська правда

Зовнішня політика

АНАЛІЗ ТЕМИ ТИЖНЯ

Указ Путіна про спрощення видачі російських паспортів українцям закріплює реальну воєнну окупацію територій Донбасу російськими військами і кидає виклик Володимирі Зеленському

24 квітня стало відомо, що президент РФ Володимир Путін підписав Указ про спрощення видачі російських паспортів українцям, які проживають на територіях Донбасу, тимчасово окупованих бойовиками, яких підтримує Кремль. В Указі йдеться: "Встановити, що особи, які постійно проживають на території окремих районів Донецької та Луганської областей України, мають право звернутися із заявою про прийом до громадянства Росії в спрощеному порядку"⁷. Також в Указі сказано, що заяви на отримання громадянства РФ повинні розглядатися протягом трьох місяців після подачі документів. Варто зазначити, що подвійне громадянство в Україні не визнається на законодавчому рівні.

Путін придумав наступне пояснення видачі російських паспортів жителям Донбасу: нібито цей Указ є питанням гуманітарного характеру, про що він заявив на зустрічі з членами ради законодавців: "У нас немає ніякого бажання створювати проблеми новій українській владі. Але терпіти ситуацію, при якій люди, що проживають на території Донецької та Луганської" республік", взагалі позбавлені будь-яких цивільних прав, – це переходить усі межі з точки зору прав людини". Так він "пожалів" жителів Донбасу. Путін визнав, що жителі окупованих місцевими бойовиками і російськими військовими територій не можуть "переміщатися нормально, не можуть реалізувати найелементарніші свої потреби і права". "Це питання суто гуманітарного характеру", – запевняв Путін⁸, який відмовлявся визнати наявність своїх військ на Донбасі і роль Росії в погіршенні гуманітарної ситуації на сході України.

У свою чергу, президент України Петро Порошенко жорстко відреагував на рішення російського президента Володимира Путіна спростити отримання громадянства РФ українцями на тимчасово окупованих територій Донбасу. За його словами, це є підготовкою до повноцінної анексії українського Донбасу. "Це

⁷ <https://ukr.segodnya.ua/regions/donetsk/chto-nuzhno-znat-o-kremlevskoy-pasportizacii-donbassa-1260224.html>

⁸ Там само.

чергове безпрецедентне втручанням Росії у внутрішні справи незалежної держави, грубе порушення суверенітету, територіальної цілісності і незалежності України, повне нехтування своїх зобов'язань в рамках Мінських угод", – підкреслив глава держави. Таким чином, за його словами, Кремль свідомо цинічно порушує взяті на себе зобов'язання, згідно з міжнародними угодами. "Мова йде фактично про підготовку Кремля до наступного кроку агресії проти нашої держави – анексії українського Донбасу або створення російського анклаву в Україні", – зазначив Порошенко⁹. Він доручив міністерству закордонних справ негайно ініціювати обговорення цього питання в рамках Ради Безпеки ООН, а також інших міжнародних форматах, зокрема в ОБСЄ і ЄС.

Міжнародна реакція не забарилася і була не менше жорсткою. Вже 24 квітня спецпредставник Держдепу США по Україні Курт Волкер назвав рішення Росії по Донбасу підризом Мінських домовленостей. "Це рішення Росії щодо видачі паспортів носить провокаційний характер і взято з "окупаційного плану", воно підриває спроби імплементувати Мінські домовленості і повернути Донбас під контроль України", – написав він у Twitter. "Донбас – це Україна, а його жителі, незалежно від того, якою мовою вони говорять, українці", – підкреслив американський дипломат¹⁰.

Посол Франції в Україні Ізабель Дюмон також заявила, що видача паспортів РФ суперечить Мінським угодами. "Ми засуджуємо рішення Росії про спрощення надання російського громадянства жителям Донецької і Луганської областей. Це рішення суперечить Мінським угодами і не сприяє зусиллям з врегулювання конфлікту", – написала Дюмон в мікроблозі Твіттер. Слідом за Францією "паспортне" рішення Кремля засудила Канада. У дипломатичному відомстві підтвердили, що підтримка Канадою суверенітету і територіальної цілісності України залишається незмінною.¹¹ "Канада засуджує підтримуване Росією насильство на сході України і дестабілізаційну пропозицію поширити дію російського громадянства на жителів Донбасу", – говорилося в повідомленні¹².

До Франції приєдналася Німеччина. МЗС ФРН виступило у четвер, 24 квітня, із заявою про те, що "ці регіони є частиною української державної території". Нарешті, 25 квітня з'явилася реакція Британії. Посол Сполученого Королівства в Україні Джудіт Гоф жорстко розкритикувала Росію за підризу Мінських угод. "Рішення Росії спростити надання громадянства українцям на Донбасі є черговою нахабною спробою дестабілізувати Україну. Замість зведення бар'єрів на шляху до миру, Росії слід повністю імплементувати Мінські угоди і швидко покласти край конфлікту", – написала британський дипломат у своєму Twitter¹³.

В свою чергу Путін висловив сильне здивування негативною реакцією на "паспортизацію" ОРДЛО. Про це він розповів на прес-конференції за підсумками зустрічі з главою КНДР Кім Чен Ином у Владивостоці – і навів у приклад інші країни, які також видають якісь документи нацменшинам. "Це викликало якусь негативну реакцію, так? Це дивно, що у когось викликає рішення подібного роду негативну реакцію, і ось чому: наприклад, Польща вже протягом багатьох років, мало не десять років, з 2009 року, видає карту поляка, те ж саме, і навіть більше, видає паспорти Угорщина, паспорти видає Румунія, відповідно, угорців, румунів, поляків. У зв'язку з цим у мене виникає питання: а чому ж росіяни, які проживають в Україні, гірше румунів, поляків чи угорців, чи українців, які проживають там же, але відчують свій нерозривний зв'язок з

⁹ Там само.

¹⁰ Там само.

¹¹ Там само.

¹² Там само.

¹³ Там само.

Росією в силу різних обставин – родинних зв'язків, змішаних шлюбів або якихось інших міркувань? Я тут не бачу нічого незвичайного. Інші сусіди це роблять, а чому Росія цього не може робити?", – сказав Путін. Президент РФ нарікає на те, що після російського вторгнення жителям окупованих територій Донбасу важко пересуватися по території Росії.

Саме по собі надання громадянства жителям інших країн не є порушенням міжнародного права, оскільки воно не регулює це питання, кажуть DW німецькі юристи та експерти. "Порядок видачі громадянства визначається внутрішнім законодавством країни", – пояснює професор Вільного університету Берліна і експерт з питань законодавства про громадянство Дітер Гозевінкель. Будь-яка держава, за його словами, має право самостійно і без будь-яких обмежень вирішувати, яким категоріям іноземних громадян і жителям яких країн вона має намір надати громадянство. Росія не єдина країна, що видає паспорти жителям України, – аналогічні кроки роблять, наприклад, Угорщина і Румунія, що також викликає різку негативну реакцію Києва, додає старший науковий співробітник Європейської ради з міжнародних відносин (ECFR), експерт з питань Росії та країн Східної Європи Густав Грессель. Але на відміну від Росії, за його словами, "Угорщина і Румунія не залишають за собою права втручатись у внутрішні справи України, не ввели туди військових і не окупували частину української території". Обидва співрозмовники DW припускають, що своїм указом Кремль прагне підкріпити власні претензії на контрольовані сепаратистами регіони Донбасу. На думку Гозевінкеля, "за цим кроком стоять певні політичні наміри", які можна трактувати як можливу загрозу суверенітету незалежної України".¹⁴ Фактично це означає, що **тотальна роздача російських паспортів є своєрідною юридичною окупацією Росією території України і поширенням на неї російської державності які закріплюють реальну воєнну окупацію цих територій російськими військами, на відміну від ситуації з румунами та поляками.**

Тим часом, Захід налаштований серйозно. 26 квітня, в п'ятницю, стало відомо, що постійний представник України при ООН Володимир Єльченко закликав ввести цільові санкції проти РФ. З таким закликом Єльченко виступив на засіданні Ради Безпеки ООН. "Указ російського президента є незаконним. Указ президента РФ протизаконний, і Україна не визнає його. І нові адресні санкції проти Росії повинні бути нашим спільним завданням. Це шлях до мирного врегулювання в Донбасі", – сказав Єльченко. Український постпред звинуватив РФ у підриві Мінських угод. Єльченко вважає, що "видачу паспортів можна розцінити як втручання у внутрішні справи України". "Масова видача паспортів буде використана для легітимізації РФ своєї присутності", – вважає Єльченко. На його думку, що "це завчасні плани підірвати логіку Мінських угод, що робить їх здійснення практично неможливими". Постійне представництво України при ООН звернулося до Ради Безпеки ООН щодо указу Путіна про спрощення видачі російських паспортів на тимчасово окупованому Донбасі, а також до Генерального секретаря А. Гутерріша і держав-членів ООН і поінформувало їх про позицію України. Радбез ООН про "паспортизацію" РФ завершився заявою Німеччини і Франції в якій ці країни засудили публікацію російського указу.¹⁵

В той же час у команді новообраного президента України Володимира Зеленського найбільш влучно відреагували на указ президента РФ Володимира Путіна про спрощення процедури видачі російських паспортів жителям окупованих районів Донбасу. У відповідному зверненні наголошують, що **цим рішенням Росія визнала свою відповідальність як держави-окупанта, воно стало ще одним підтвердженням справжньої ролі РФ, котра є**

¹⁴ Там само.

¹⁵ Там само.

агресором, що веде війну проти України. У зверненні команди Зеленського вказується, що такі дії РФ не наближають до вирішення основної мети — припинення вогню. Команда Зеленського зазначає, що Україна буде робити все від неї залежне, щоб захистити своїх громадян, котрі перебувають на окупованих територіях та надати їм належну допомогу.¹⁶

Таким чином, Путін намагається психологічно впливати на новообраного президента України та заморозити цей конфлікт для того щоб поставити Зеленського в безвихідну ситуацію. Окрім цього російська «паспортизація» свідчить, що Росія активно працює над визнанням окупованими нею цих українських територій.

¹⁶ <https://racurs.ua/ua/n121203-u-zelenskogo-vidreaguvaly-na-ukaz-putina-pro-vydachu-rosiyskyh-pasportiv-na-donbasi.html>

Двосторонні відносини

Туреччина**Туреччина відмовилася застосовувати обмежувальні заходи до металопродукції з України****07.05.2019**

Міністерство торгівлі Туреччини завершило захисне розслідування щодо української металопродукції без застосування обмежувальних заходів.

Як повідомляє "Європейська правда", відповідна заява розміщена на сайті Міністерство економічного розвитку і торгівлі України.

"Рада з питань оцінки захисних заходів щодо імпорту односторонньо прийняла рішення завершити розслідування без застосування заходів у зв'язку з відсутністю зростання імпорту в абсолютних показниках та відносно внутрішнього виробництва, а також у зв'язку з відсутністю заподіяння чи загрози заподіяння серйозної шкоди місцевим виробникам внаслідок зростання імпорту", - зазначили в МЕРТ.

Документ набуває чинності з моменту оприлюднення повідомлення про нього, тобто 7 травня.

Туреччина розпочала захисне розслідування стосовно низки товарів металургійної галузі 26 квітня 2018 року, а з 17 жовтня минулого року терміном на 200 днів запровадила проміжні захисні заходи у вигляді тарифної квоти. У разі перевищення квоти мито встановлено на рівні 25%.

Україна за підсумками 2018 року експортувала до Туреччини металопродукції на \$59 млн. В 2017 році, до початку розслідування, експорт зазначеної продукції становив \$270 млн.

*Українська правда***ЄС****Єврокомісар: Україні важливо продовжувати реалізацію Угоди про асоціацію з ЄС****07.05.2019**

Єврокомісар з питань європейської політики сусідства і переговорів про розширення Йоганнес Ган наголосив на необхідності продовжити реалізацію Угоди про асоціацію України з Євросоюзом.

Як повідомляє "Європейська правда", про це Ган написав у Twitter за результатами зустрічі з прем'єр-міністром Володимиром Гройсманом та міністром закордонних справ Павлом Клімкіним.

"Хороші зустрічі з прем'єр-міністром Володимиром Гройсманом та главою МЗС Павлом Клімкіним сьогодні в Києві. Важливо продовжити реалізацію Угоди про асоціацію з Європейським Союзом і забезпечити підтримку макрофінансової допомоги МВФ та ЄС. Боротьба з корупцією є ключовою в цьому", - написав Ган.

Єврокомісар також зазначив, що важливе значення матиме хороша співпраця між усіма гілками української влади до парламентських виборів.

Ган сьогодні також зустрівся у Києві з новообраним президентом Володимиром Зеленським і заявив, що його результат на виборах дає сильний мандат для боротьби з корупцією і для деолігархізації.

*Європейська правда***Україна поновила транзит нафти до ЄС****11.05.2019**

АТ "Укртранснафта" відновила транзит нафти європейським споживачам.

Про це йдеться у повідомленні прес-служби компанії, яке є у розпорядженні Укрінформу.

"Сьогодні, 11 травня, о 14.35 год АТ "Укртранснафта" відновила транзит нафти європейським споживачам по магістральному нафтопроводу "Дружба", - йдеться у повідомленні.

Перед відновленням транзиту фахівці угорської компанії MOL провели додаткові дослідження нафти, що перебуває у трубопроводі, та підтвердили готовність її приймати.

Як повідомлялося, транзит по території України був тимчасово зупинений 25 квітня ввечері після того, як європейські споживачі відмовилися приймати російську нафту із підвищеним вмістом масової частки органічних хлоридів, посилаючись на інформацію ВАТ "Гомельтранснефть Дружба" від 19 квітня, яке повідомило про невідповідність масової частки органічних хлоридів у нафті, що надходить по нафтопроводу "Дружба" із Росії.

Укрінформ

Норвегія

Україна і Норвегія розпочали діалог щодо можливостей взаємовигідної співпраці в аерокосмічній сфері

09.05.2019

Відповідно до домовленостей у рамках українсько-норвезького політичного діалогу щодо опрацювання нових перспективних напрямів двосторонньої взаємодії, 7 травня 2019 року у м. Осло відбулися перші українсько-норвезькі консультації з питань співробітництва у космічній сфері. У консультаціях взяла участь делегація України на чолі з Головою Державного космічного агентства України Павлом Дегтяренком. Делегацію Норвегії очолював Генеральний директор Норвезького космічного агентства Крістіан Хауглі-Хансен. У консультаціях також взяв участь Посол України в Королівстві Норвегія Вячеслав Яцюк.

Делегації України та Норвегії обмінялися ґрунтовними презентаціями щодо потенціалу космічних секторів двох держав, обговорили можливі взаємовигідні проекти у сфері досліджень та мирного використання космічного простору. За результатами консультацій домовлено продовжити діалог щодо можливостей налагодження практичного співробітництва між Україною та Норвегією у сфері космічної діяльності. Перший взаємозацікавлений обмін між українськими та норвезькими фахівцями щодо можливої співпраці в аерокосмічному секторі став важливим заходом на підтримку дальшого зміцнення українсько-норвезького міждержавного партнерства.

Міністерство закордонних справ України

Канада

Міністр закордонних справ Канади здійснила візит в Україну

09.05.2019

8 травня ц.р. Міністр Христя Фріланд відвідала Україну та провела низку зустрічей з українськими посадовцями.

Під час зустрічей з новообраним президентом В. Зеленським та президентом П. Порошенком міністр привітала Україну з проведенням прозорих та демократичних виборів, що було свого часу оголошено канадською спостережною місією. Х. Фріланд також підкреслила, що Канада і надалі рішуче підтримуватиме Україну на шляху демократичних реформ.

Головною темою під час зустрічі з Прем'єр-міністром України стало обговорення проведення в липні ц.р. в Торонто Конференції з питань реформ в Україні.

«Це буде важлива і фантастична можливість, аби показати світу, що Україна – країна демократії і реформ. Ми запрошуємо інвесторів і переконані, що Україна матиме можливість багато розказати їм, – зазначила Христя Фріланд. – Ми хочемо, аби ця конференція стала не конференцією лозунгів, а практичного змісту співпраці».

У свою чергу В. Гройсман поінформував співрозмовницю про порядок денний перемовин в рамках конференції, який зараз готується, а також перелік міжнародних документів, які можуть бути підписані і які матимуть суттєве прикладне значення для громадян і України, і Канади.

Також, Міністр закордонних справ Канади провела переговори з українським колегою П. Клімкіним, під час яких сторони обговорили необхідність подальшої консолідації міжнародних зусиль спрямованих на протидію російській агресії.

У ході зустрічі зі Спікером ВРУ А. Парубієм обговорювалось питання щодо продовження роботи канадської спостережної місії і на парламентських виборах в Україні.

Міністерство закордонних справ України

Японія

Заступник Міністра Єгор Божок провів зустріч з Послом Японії Такаші Кураї

10.05.2019

10 травня 2019 року Заступник Міністра Єгор Божок зустрівся з Послом Японії в Україні Такаші Кураї.

Під час зустрічі сторони обговорили поточний стан і перспективи співробітництва між двома країнами, заходи з активізації політичного діалогу, розвиток співпраці у безпековій сфері, зокрема, підготовку до проведення наступного раунду безпекових консультацій у форматі «2+2» за участі представників міністерств оборони та закордонних справ двох держав.

Єгор Божок подякував за незмінну підтримку Японією суверенітету і територіальної цілісності України та послідовну позицію щодо збереження санкцій проти Росії.

Міністерство закордонних справ України

НАТО

Президент України П.Порошенко зустрівся в Брюсселі з Генеральним секретарем НАТО Є.Столтенбергом

13.05.2019

13 травня 2019 року Президент України П.Порошенко зустрівся з Генеральним секретарем НАТО Є.Столтенбергом у штаб-квартирі Альянсу в Брюсселі. У ході бесіди П.Порошенко привітав очільника Альянсу з 70-літтям заснування НАТО, подякував за підтримку України у складні часи російської агресії і запевнив у незмінності євроатлантичного курсу нашої держави.

Президент П.Порошенко закликав Альянс посилити допомогу Україні у відновленні військово-морських спроможностей у Чорному морі, сприяти звільненню захоплених Росією українських моряків та забезпечити свободу судноплавства у Азовському морі.

Сторони обговорили проблемні аспекти, пов'язані із реалізацією Мінських домовленостей, які залишаються єдиною запорукою консолідованої міжнародної підтримки України та запровадження санкцій проти РФ.

Окрім того, під час зустрічі обговорювалися інші питання, пов'язані зі сферою спільної безпеки та просування України на шляху євроатлантичної інтеграції.

Міністерство закордонних справ України

Республіка Сенегал

Парламентська складова двостороннього співробітництва між Україною та Сенегалом

14.05.2019

14 травня 2019 р. у Національній Асамблеї (парламенті) Сенегалу відбулася зустріч Тимчасового повіреного у справах України в Сенегалі А.М.Барабулі з головою Комісії із закордонних справ, Африканського Союзу та сенегальців за кордоном Папою Санья Мбаєм (Papa Sagna Mbaye).

У ході зустрічі сенегальській стороні було доведено текст звернення Меджлісу кримськотатарського народу «Про визнання геноциду кримськотатарського народу» до парламентів і урядів іноземних держав, обговорено питання щодо визнання депортації кримських татар у 1944 році геноцидом кримськотатарського народу, повідомлено про відзначення в Україні 18 травня 2019 р. 75-х роковин депортації кримськотатарського народу.

Також, голову Комісії було інформовано щодо рішення керівництва Російської Федерації про видачу російських паспортів громадянам України на тимчасово окупованих територіях Донбасу, а також щодо розширення російською стороною категорій громадян України, яким може бути надане російське громадянство у спрощеному порядку. Сенегальській стороні було доведено текст «Звернення Верховної Ради України до Організації Об'єднаних Націй, Організації з безпеки і співробітництва в Європі, Ради Європи та їхніх парламентських асамблей, Європейського парламенту, Міжпарламентського союзу, парламентів та урядів держав - членів Європейського Союзу, Сполучених Штатів Америки, Канади, Північноатлантичного альянсу, дипломатичних представництв іноземних держав в Україні щодо злочинного рішення керівництва Російської Федерації про видачу російських паспортів громадянам України на тимчасово окупованих Росією територіях Донбасу» із закликом до публічного реагування на протиправні дії РФ.

Крім цього, були обговорені питання поточного стану договірно-правової бази між Україною та Сенегалом, зокрема щодо ратифікації сенегальською стороною договорів у юридичній сфері: про правову допомогу в цивільних і кримінальних справах, про видачу правопорушників, про передачу засуджених осіб.

Міністерство закордонних справ України

Республіка Кенія

Міністр закордонних справ України Павло Клімкін провів зустріч зі Спікером Національної Асамблеї Республіки Кенія Джастіном Мутурі

15.05.2019

У дружній атмосфері пройшла зустріч Міністра закордонних справ України Павла Клімкіна зі Спікером Національної Асамблеї Республіки Кенія Джастіном Мутурі. Високопосадовці згадували свою минулорічну зустріч у Найробі та

обмінялись думками щодо подальших можливих кроків України та Кенії, які сприяли б розвитку та поглибленню двостороннього співробітництва між країнами. Серед пріоритетних питань, що обговорювались під час зустрічі були торгівля та економіка, сільське господарство, пряме авіасполучення, співпраця у рамках міжнародних організацій та можливе відкриття Посольства Кенії в Україні.

Міністерство закордонних справ України

Опір російській гібридній війні

АНАЛІЗ ТЕМИ ТИЖНЯ

Чи допоможе Міжнародний трибунал ООН з морського права вирішити справу стосовно українських військовополонених?

У вівторок 16 квітня президент Петро Порошенко оголосив, що Україна подала нову скаргу на дії Росії до Міжнародного трибуналу ООН з морського права. Головна офіційна мета позову – звільнити українських моряків, яких незаконно утримують в РФ, а також повернути захоплені українські кораблі. Позов України ґрунтується на тому, що росіяни порушили один із ключових принципів морського права – імунітет військових кораблів та їхніх екіпажів. Через це затримання українців 25 листопада 2018 року є прямим порушенням норм Конвенції ООН з морського права.¹⁷

Вже 10 травня у Міжнародному трибуналі ООН з морського права в Гамбурзі розпочалися відкриті слухання у справі нападу РФ на українські кораблі та захоплення українських моряків. У рамках поданої скарги Україна вимагає застосувати тимчасові заходи щодо РФ з метою звільнення українських військових та кораблів. У залі судового засідання присутні агент України, заступниця міністра закордонних справ Олена Зеркаль, віце-адмірал Андрій Тарасов, заступник командувача та начальник Штабу ВМС України, адвокати української сторони професори Фред Соунс та Жан-Марк Тювенін, а також юристи Марні Чік і Джонатан Гімблет. Також у залі перебувають юристи Оксана Золотарьова, полковник Леонід Залюбовський, Никіл Гор та Александра Френсис і радники Тарас Качка та російський адвокат полонених моряків Ніколай Полозов. Головна офіційна мета позову України – звільнити українських моряків, яких незаконно утримують в РФ, а також повернути захоплені українські кораблі. Представників Росії у залі судового засідання не було, оскільки РФ відмовилась від участі у провадженні.¹⁸

Внаслідок захоплення і затримання українських кораблів та екіпажу Росія порушила основний принцип імунітету військових кораблів, гарантований Конвенцією ООН з морського права. Як повідомляє кореспондент "Європейської правди", про це заявила агент України, заступниця міністра закордонних справ Олена Зеркаль під час слухань щодо захоплення українських моряків Росією у

¹⁷ <https://www.eurointegration.com.ua/articles/2019/04/16/7095261/>

¹⁸ <https://www.eurointegration.com.ua/news/2019/05/10/7095989/>

Міжнародному трибуналі ООН з морського права в Гамбурзі. Розпочавши свій виступ, Зеркаль зазначила, що Україна не мала іншого вибору, окрім як перейти до судових процедур, оскільки вирішити спір з Росією дипломатичними засобами не вдалося. "Україна ініціювала арбітражне провадження, щоби отримати правовий захист від цих порушень", - зазначила Зеркаль. Вона додала, що поведінка Росії є грубим порушенням Конвенції ООН з морського права та міжнародного звичаєвого права. "Імунітет військових кораблів є основоположним у міжнародній системі. Військові кораблі та їх персонал не можуть бути заарештовані правоохоронними органами іноземних держав та піддані юрисдикції іноземних судів", - зазначила вона. У зв'язку з цим Україна просить трибунал застосувати тимчасові заходи з огляду на невідкладний характер ситуації - щоб Росія негайно звільнила військово-морські кораблі України та членів їхніх екіпажів та повернула їх до України.¹⁹

Українська сторона пояснила у морському трибуналі ООН, чому виняток щодо військової діяльності у Конвенції ООН з морського права, на який посилається Росія, не може бути застосований у справі щодо нападу в районі Керченської протоки 25 листопада минулого року. Під час слухань щодо захоплення українських моряків Росією у Міжнародному трибуналі ООН з морського права в Гамбурзі у п'ятницю адвокат Марні Чік пояснила, що захоплення Росією військових кораблів України не підпадає під виняток щодо військової діяльності. Зокрема, **Росія сама визначає свої дії як правоохоронні, а не як військову діяльність.** Також вона постійно заперечувала військовий характер своїх дій. "Характер дій, які здійснює Росія носить характер "застосування національного законодавства", у даному випадку кримінального. І саме ці дії є предметом справи, оскільки вони порушують імунітети, гарантовані Конвенцією", - йдеться у повідомленні Зеркаль у Facebook. Крім того, українські військові кораблі не були задіяні у військовій діяльності. Вони намагалися повернутися до свого порту приписки, а лише те, що корабель є військовим, не означає, що він задіяний у військовій діяльності. "Для використання винятку щодо військової діяльності має значення не вид корабля, а характер його діяльності", - підкреслюється у повідомленні.

У своїй аргументації Росія посилається на справу South China Sea. Втім, у цій справі трибунал покладався на те як Китай сам визначав дії своїх військових суден, і наголос був на тому, що це були цивільні, а не військові. Україна окремо наполягає, що спір у морському трибуналі стосується імунітету військових суден від російської національної юрисдикції, а не військової діяльності.²⁰

Рішення Міжнародного трибуналу ООН з морського права щодо запровадження тимчасових заходів проти РФ у справі нападу на українські судна та екіпаж біля Керченської протоки очікується орієнтовно 25 травня. Як повідомляє "Європейська правда", про це за підсумками слухань у трибуналі повідомив головуючий засідання. Представники України надали необхідну аргументацію для запровадження тимчасових заходів. Україна звинуватила РФ у порушенні імунітету військових кораблів та заперечила звинувачення РФ проти українських суден.²¹

Безсумнівно, оскільки позиція України отримала підтримку ЄС, США і НАТО, ми маємо високі шанси виграти цю справу. Проте **слід пам'ятати, що Росія нехтує міжнародним права та навряд чи вона зважиться погодитись повернути військовополонених до України найближчим часом, втім в цьому випадку її чекатиме новий пакет санкцій.**

¹⁹ <https://www.eurointegration.com.ua/news/2019/05/10/7095990/>

²⁰ <https://www.eurointegration.com.ua/news/2019/05/10/7095997/>

²¹ <https://www.eurointegration.com.ua/news/2019/05/10/7095996/>